Klasje

HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA / HRVAŠKO DRUŠTVO LJUBLJANA

14

PROSINAC/DEC. 2026

9 772386 006006

Neka vam božićni blagdani donesu mir u duši, toplinu u dom,
a predstojeća godina pregršt lijepih trenutaka, ljubavi i smijeha.

SRETAN BOŽIĆ i **SRETNA NOVA 2027.** godina!

Čarobne božične praznike, polne smeha in topline, ter srečno,
zdravo in uspešno leto 2027!

Klasje
HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA / HRVAŠKO DRUŠTVO LJUBLJANA

KLASJE 14 | LETNIK X | PROSINAC/DECEMBER 2026

ISSN 2386 0065

NAKLADNIK / ZALOŽNIK
HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA, BRILEJEVA ULICA 14, 1000 LJUBLJANA

ODGOVORNI UREDNIK
MILAN PAVELIĆ

UREDNIK
MILAN PAVELIĆ

UREDNIČKI ODBOR / UREDNIŠKI ODBOR
MILAN PAVELIĆ, DAMIR HAUPTMAN

LEKTORICA
MILA VUJEVIĆ

PRIJELOM / PRELOM
BOEX DTP, D. O. O.

FOTOGRAFIJE
MARINKO BARIŠIĆ, DAMIR HAUPTMAN, IVAN BOTTERI

NAKLADA
300 PRIMJERAKA

LIST JE IZAŠAO ZAHVALJUJUĆI POTPORI
Ministarstva kulture Republike Slovenije,
Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i
članova Hrvatskoga društva Ljubljana

Sadržaj

03. Uvodnik

04. Povezani učenjem

08. 14. Redovna skupština HDL-a

09. Koncert orkestra gradska glazba Virovitica

11. Komemoracija u Crngrobu kod Škofje Loke

14. Izložba kolača Đurđevac

15. Mediji o karavani Put prijateljstva

23. Piknik Hrvatskoga društva Ljubljana

24. Radionice sa slamom

26. Odjeci solidarnosti

29. 30. Obljetnica saveza hrvatskih društava

31. Molizaiko

32. Razglednice iz Dalmacije

33. Ljudevit Gaj

34. Čuvajmo korijene

Uvodnik

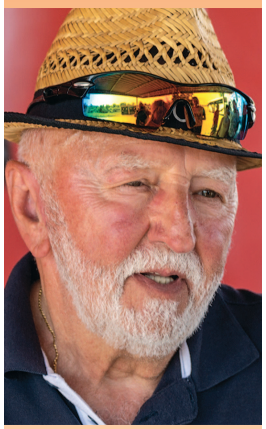

Poštovane čitateljice, cijenjeni čitatelji,

s velikim vas zadovoljstvom pozdravljamo u povodu izlaska novog izdanja časopisa Klasje, glasila koje već tradicionalno povezuje članove i prijatelje Hrvatskoga društva Ljubljana. Ime našeg časopisa nosi duboku simboliku – baš kao što se pojedinačna zrna sjedinjuju u puno i bogato klasje, tako se i naši pojedinačni doprinosi, trud i kulturna baština prelijevaju u snažnu, povezanu zajednicu.

Život u međukulturnom prostoru donosi nam izniman privilegij, ali i odgovornost. U Hrvatskom društvu Ljubljana svjesni smo koliko je važno očuvati svoj identitet, jezik i običaje, a istovremeno graditi mostove prijateljstva i suradnje u sredini u kojoj živimo i stvaramo. Na stranicama koje su pred vama naći ćete crtice iz našega bogatog djelovanja: od glazbenih nastupa do dubokih književnih zapisa i izvještaja o projektima koji obogaćuju slovenski kulturni prostor.

Ovaj broj Klasja posveta je svim generacijama našega društva – članovima koji su postavljali njegove temelje, a i mladima koji svojom svježom energijom donose nove poglede i ideje. Bez vaše predanosti i ljubavi prema zajedničkim korijenima naša priča ne bi bila tako uspješna.

Pozivamo vas da se kroz čitanje prošećete putovima naših zajedničkih postignuća. Neka vas priče u ovom broju nadahnu i podsjete na ljepotu i snagu druženja te međusobne podrške.

Hvala vam što ste dio naše priče.

Uredički odbor
Hrvatsko društvo Ljubljana

IZVOĐENJE AKTIVNOSTI OMOGUĆILI SU:

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Povezani učenjem, prijateljstvom i zajedničkim iskustvima

S Erasmusom u Tavankut, Metković, Kraljevo i Srijemske Karlovce

TEKST:
DAMIR HAUPTMAN
SLIKE:
ARHIV ZAVODA BURJA

MEĐUNARODNA SURADNJA, upoznavanje drugih kultura, očuvanje vlastitog identiteta i cjeloživotno učenje već su godinama važan dio djelovanja Hrvatskoga društva Ljubljana (HDL). Posebno mjesto u tim aktivnostima zauzimaju obrazovne mobilnosti programa Erasmus+, koje provodi Kulturno obrazovni zavod Burja iz Rimskih Toplica u suradnji s partnerskim organizacijama iz Hrvatske, Srbije i drugih europskih zemalja. Riječ je o programima neformalnog obrazovanja odraslih koji povezuju kulturnu baštinu, kreativnost, aktivno građanstvo, solidarnost i međukulturni dijalog. Njihova vrijednost nije samo u stjecanju novih znanja i iskustava nego i u susretima s lokalnim ljudima, upoznavanju različitih sredina i stvaranju prijateljstava koja često traju mnogo dulje od mobilnosti.

Članovi Hrvatskoga društva Ljubljana aktivno sudjeluju u brojnim programima, radionicama, međunarodnim susretima i mobilnostima Zavoda Burja, čime se dodatno osnažuje suradnja između dviju organizacija, ali i članova drugih udruga. Takva uključenost otvara nove mogućnosti osobnog razvoja, društvenog angažmana i povezivanja hrvatske zajednice u Sloveniji s drugim kulturnim i manjinskim zajednicama. Posebno je važno što sudionici nisu samo posjetitelji novih mjesta nego ravnopravni sudionici i sukreatori programa koji svojim iskustvom, znanjem, idejama i životnim pričama pridonose zajedničkom učenju.

Od prosinca 2025. do listopada 2026. godine članovi HDL-a sudjelovali su u nizu grupnih mobilnosti koje su ih odvele u Tavankut, Metković, Kraljevo i Srijemske Karlovce. Svaka je mobilnost donijela drukčije sadržaje i doživljaje, ali sve ih je povezivala ista misao. Ljudi se najbolje upoznaju i povezuju kada zajedno uče, stvaraju i djeluju.

Tavankut i susret s baštinom vojvođanskih Hrvata i snagom zajedništva

Prva u nizu mobilnosti održana je u prosincu 2025. godine u Tavankutu, mjestu nedaleko od Subotice, poznatom po bogatoj kulturnoj tradiciji Hrvata Bunjevaca. Domaćin susreta bilo je Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo Matija Gubec, dugogodišnji partner Zavoda Burja i Hrvatskoga društva Ljubljana, koje svojim djelovanjem čuva hrvatsku kulturnu baštinu, njeguje tradicijske običaje i aktivno sudjeluje u društvenom životu lokalne zajednice. Već pri prvom susretu s domaćinima sudionici su mogli osjetiti posebnost Tavankuta, mjesta u kojem se kulturna baština ne čuva samo u muzejima i zapisima nego živi kroz svakodnevni rad ljudi, njihovu povezanost s prostorom i predanost očuvanju vlastitog identiteta. Za članove HDL-a, koji i sami djeluju u hrvatskoj zajednici izvan matične domovine, susret s vojvođanskim Hrvatima imao je dodatnu vrijednost. Otvorio je prostor za usporedbu iskustava manjinskog života, razgovore o očuvanju jezika, kulture i tradicije te razmjenu ideja o budućoj suradnji.

Metković kroz zajedništvo, prirodu i održivi razvoj u dolini Neretve

Sljedeća grupna mobilnost odvela je sudionike u svibnju 2026. u Metković, u srce doline Neretve, gdje ih je ugostila Udruga Dobra, organizacija koja svojim aktivnostima povezuje obrazovanje odraslih, društvenu uključivost, zaštitu prirode i razvoj lokalne zajednice. Nakon vojvođanske ravnice sudionici su se našli u potpuno drukčijem

krajoliku, među neretvanskim rukavcima, plodnim poljima i naseljima bogate kulturne i prirodne baštine.

Na početku programa domaćini su predstavili svoj rad i inicijative kojima nastoje poboljšati kvalitetu života u lokalnoj zajednici. Susreti s članovima udruge i lokalnim stanovništvom bili su prilika za razmjenu iskustava o volontiranju, društvenoj odgovornosti i ulozi civilnih organizacija u povezivanju ljudi. Sudionici su razgovarali o izazovima s kojima se susreću manje sredine i o mogućnostima koje nastaju kada se pojedinci udruže oko zajedničkih ciljeva.

Kraljevo kroz kreativnost, humor i kazalište

Početkom lipnja 2026. godine sudionici mobilnosti Erasmus+ ponovno su posjetili Kraljevo u Srbiji, gdje je Zavod Burja u suradnji s partnerskom organizacijom Imam ideju organizirao program kreativnog pisanja i scenskih umjetnosti. Nakon uspješnoga prethodnog susreta ovogodišnji je

program dodatno obogaćen kazalištem, improvizacijom i zajedničkim stvaranjem autorske predstave.

Za razliku od uobičajenih radionica u Kraljevu je svatko imao priliku postati stvaratelj, glumac, pripovjedač i aktivni sudionik zajedničke priče. Program je povezivao osobna iskustva, sjećanja, humor i kreativnost, a posebnu vrijednost imala je otvorena atmosfera u kojoj su se sudionici mogli slobodno izražavati, iskušavati nove uloge i otkrivati vlastite sposobnosti.

Središnja ideja rada temeljila se na interkulturalnoj suradnji i osobnom iskustvu svakog pojedinca. Takav je pristup pružio okvir za različite humoristične situacije, neočekivane susrete i razgovore o promjenama koje su obilježile desetljeća različitih iskustava i pogleda. Sudionici su oblikovali vlastite likove, osmišljavali dijaloge i zajednički razvijali scenske prizore u kojima su se isprepletali prošlost i sadašnjost, različiti pogledi na svijet i brojne životne priče.

Srijemski Karlovci ili ono što nas spaja

Posljednja u ovom nizu grupnih mobilnosti održana je u listopadu 2026. u slikovitim Srijemskim Karlovcima, jednom od najpoznatijih kulturnih i povijesnih središta Vojvodine, podno Fruške gore i nadomak Novog Sada. Mobilnost su organizirali Zavod Burja i partnerska organizacija Matej Terra Ground, a okupila je odrasle sudionike iz Slovenije i predstavnike lokalne zajednice.

Srijemski Karlovci, grad bogate povijesti, kulturnih znamenitosti i posebnoga srednjoeuropskog ozračja, pružili su zanimljiv okvir za razgovore o kulturnoj baštini, solidarnosti, aktivnom građanstvu i međukulturnom povezivanju. Već tijekom prvih susreta s domaćinima sudionici su upoznavali grad i njegove posebnosti te otkrivali koliko zajedničkih interesa i iskustava povezuje ljude iz različitih sredina.

Važan dio programa bio je posvećen upoznavanju povijesne jezgre grada. Sudionici su obišli Trg Branka Radičevića, Patrijaršijski dvor, Karlovačku gimnaziju, najstariju

gimnaziju u Srbiji, poznatu po obrazovnoj tradiciji i vrijednoj knjižnici, fontanu Četiri lava i Kapelu mira. Šetnja gradom bila je prilika za razgovor o povijesti, kulturnom nasljeđu i načinu na koji lokalna zajednica čuva i predstavlja svoju baštinu.

Velika pozornost bila je posvećena pitanju kako kulturne sadržaje približiti različitim generacijama i društvenim skupinama. Sudionici su razmjenjivali iskustva iz vlastitih sredina, razgovarali o ulozi kulturnih društava i lokalnih inicijativa te tražili mogućnosti za uključivanje ljudi koji rjeđe sudjeluju u društvenom i kulturnom životu. Za članove HDL-a, koji kroz svoje djelovanje povezuju hrvatsku zajednicu u Sloveniji, te su teme bile osobito bliske.

14. redovna skupština
Hrvatskog društva Ljubljana

TEKST:
MILAN PAVELIĆ

REDOVNA GODIŠNJA SKUPŠTINA održana je 14. ožujka 2026. u 16:00 sati u Kulturnom domu Črnuče u Ljubljani. Na skupštini su bila prisutna 22 člana društva i po statutu je postignut kvorum od petine svih članova.

Radno predsjedništvo u sastavu:
Predsjednica: dr. Maja Milas
Zapisničarka: Majda Jurkovič
Ovjerovitelji zapisnika: Filip Božić i Ante Pandža

Prisutni članovi suglasno su prihvatili radno predsjedništvo i skupština je nastavila s radom po utvrđenom dnevnom redu. Izvještaj o radu društva u 2025. godini podnio je predsjednik Milan Pavelić. Svi planirani projekti uspješno su realizirani i uspostavljeni novi partneri u nadolazećim projektima. Financijsko je stanje u društvu zadovoljavajuće i omogućuje normalno funkcioniranje društva. Program rada za 2026. godinu temelji se na izvođenju kulturnih, društvenih i obrazovnih programa usmjerenih u očuvanje hrvatskoga jezika, kulture i identiteta u Republici Sloveniji. S kulturnim događajima, obrazovanjem, tiskanjem publikacije i kulturnim događajima društvo svoje članove aktivno uključuje u međugeneracijsko prenošenje tradicije i učvršćivanje veze s domovinom Hrvatskom. Za 2026. godinu predložen je program djelovanja koji se oslanja na sekciju Ruža hrvatska, Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana, bilten Klasje, sudjelovanje članova društva u programima Saveza hrvatskih društava u Sloveniji i aktivno sudjelovanje u projektima partnera društva. Sve točke dnevnoga reda aktivno su odrađene. Rad skupštine uspješno je završen u 17:30, a nakon toga organizirani su domjenak i druženje.

Koncert orkestra »Gradska glazba Virovitica«, Hrvatska

TEKST:
MILAN PAVELIĆ

U SUBOTU 14. 3. 2026. u 18:00 sati. u Velikoj dvorani Kulturnoga doma Črnuče održan je koncert Gradske glazbe grada Virovitice. Događaj je samo nastavak suradnje Hrvatskoga društva Ljubljana i gradova kroz koje svake godine u lipnju prolazi biciklistička karavana »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana«. Koncert je privukao velik broj prijatelja i članova društva. Svi prisutni uživali su u ugodnom ozračju i programu koji su pripremili dirigent Silvio Paloš i članovi Gradske glazbe. Po završetku koncerta nastavljeno je zajedničko druženje gostiju iz Virovitice i članova domaćina Hrvatskoga društva Ljubljana.

Gradska glazba Virovitica

U Virovitici je 1883. godine osnovano Društvo za promicanje glazbe (danas Gradska glazba Virovitica). Pod okriljem Društva osnovana je i glazbena škola kako bi se osigurao glazbeni podmladak. Godine 1886. za dirigenta i učitelja u glazbenoj školi došao je Jan Vlašimsky, rodom iz Češke. Na mjestu dirigenta naslijedili su ga Tomo Župan, Antun Zvonko Zalar i Damir Mihaljević.

Godine 2003. mjesto dirigenta Gradske glazbe Virovitica preuzeo je sadašnji dirigent Silvio Paloš. Orkestar redovito nastupa na smotrama Saveza amaterskih puhačkih orkestara Slavonije i Baranje te na

državnim smotrama Hrvatskog sabora kulture. Godine 2014. na državnom natjecanju Gradska glazba Virovitica osvojila je treće mjesto. Dugogodišnja prijateljstva njeguje s orkestrima iz Republike Hrvatske i izvan nje, posebice s orkestrima iz Bosne i Hercegovine, Češke i Mađarske.

Gradska glazba Virovitica danas u orkestru broji oko 30 glazbenika, većinom učenika Glazbene škole Jan Vlašimsky Virovitica. Uz Gradsku glazbu Virovitica od 1992. godine djeluje i sekcija mažoretkinja, koja danas ima 40-ak članica. Gradska glazba Virovitica nastupa 30-ak puta godišnje te sudjeluje na raznim manifestacijama u zemlji i inozemstvu, a također je neizostavan kulturni ambasador grada Virovitice i Virovitičko-podravske županije.

Program:

Aranžer, skladatelj	Naziv skladbe
1. **Arr. Paul Murtha**	WELCOME TO THE JUNGLE
2. **Arr. James Christensen**	A TRIBUTE TO ELVIS
3. **Arr. Ron Sebregts**	THE CREAM OF CLAPTON
4. **Arr. Sean O'Loughlin**	Metal!
5. **Arr. Michael Brown**	COLDPLAY ON STAGE
6. **Arr. Paul Murtha**	DON'T STOP ME
7. **Arr. Paul Murtha**	TAKE ON ME
8. **Manabu Yato**	MARCH BLUE SKY DREAM

Komemoracija u Crngrobu kod Škofje Loke

TEKST:
IVAN BOTTERI

POTPREDSJEDNIK HRVATSKE VLADE i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved najavio je novi val iskapanja i ekshumacija žrtava stradalih na kraju Drugoga svjetskog rata u Sloveniji i Hrvatskoj.

»Zahvaljujući izvrsnoj suradnji sa Slovenijom, tijekom deset godina intenzivnih nastojanja uspjeli smo otvoriti put prema novim, dosad skrivenim stratištima hrvatskih žrtava u Sloveniji i Hrvatskoj. Komemoracija održana u nedjelju 17. svibnja 2026. u svetištu Majke Božje u Crngrobu protekla je dostojanstveno i u ozračju dubokog pijeteta. Posebnu je pozornost izazvao dolazak ministra Medveda, kojega su okupljeni srdačno pozdravili. Na njega je snažan dojam ostavio nastup Hrvatskoga seljačkog društva Podgorac iz Gračana kraj Zagreba, čiji su članovi, odjeveni u prekrasne crveno-bijele narodne nošnje, pjesmom i glazbom uveličali misno slavlje i procesiju. Društvo je predvodio predsjednik Marijan Kos, a zborom je ravnao dirigent Danijel Leopold. Događaj je organiziralo Hrvatsko društvo Ljubljana, predvođeno predsjednikom odbora Josipom Marinićem i njegovim suradnikom za organizaciju Nikicom Perkovićem. Od hrvatskih društava iz Slovenije nazočni su bili predstavnici Hrvatskoga društva Ljubljana i Hrvatskoga društva Komušina. Nažalost, nisu sudjelovali predstavnici Saveza hrvatskih društava u Sloveniji niti izaslanstvo Veleposlanstva Republike Hrvatske u Sloveniji. Među uzvanicima bili su predstavnici grada Škofje Loke, slovenskoga parlamenta te posebna izaslanstva Hrvatskoga sabora i hrvatskih branitelja iz Domovinskoga rata. Misa posvećena hrvatskim žrtvama započela je izvođenjem hrvatske i slovenske himne, a nastavljena

je liturgijskim slavljem u kojem su izražene tuga, molitva i nada za pokoj ubijenih Hrvata, a i svih drugih žrtava komunističkoga terora na kraju Drugoga svjetskog rata u Sloveniji i Hrvatskoj. Misno slavlje predvodili su župnik župe Stara Loka Janez Potisek i voditelj Hrvatske katoličke misije u Sloveniji dr. Mario Tomljanović. U ozračju molitve i pjesme procesija je krenula od prve do pete jame neiskopanih hrvatskih žrtava. Kod svakoga križa paljene su svijeće i pjevana pjesma »Krist na žalu«, omiljena pjesma svetoga pape Ivana Pavla II., koju su zajedno pjevali sudionici procesije i zbor Hrvatskoga seljačkog društva Podgorac. Emotivni stihovi dirnuli su mnoge okupljene, pa i ministra Medveda.

Komemoracija za hrvatske i slovenske žrtve poraća na groblju Lipica kod Škofje Loke

Uoči blagdana Svih svetih na groblju Lipica kod Škofje Loke domobranska udruga Nova Slovenska zaveza priredila je tradicionalnu komemoraciju u znak sjećanja i žalosti za mnoštvom ubijenih Hrvata i Slovenaca. Upravo je na tom groblju, u privremenoj kosturnici, pohranjen velik broj posmrtnih ostataka žrtava iz jame Macesnova gorica u Kočevskom rogu. Komemoracija je imala duhovni karakter, uz molitve za duše žrtava kojima će tek dostojnim pokopom biti

iskazano poštovanje i ispravljena počinjena nepravda. Bila je to molitva i blagoslov žrtvama, dostojanstvena u svakom pogledu, a osobito u nadi da će nova slovenska vlada prema tim žrtvama krenuti putem pravde. Treba otvoreno reći da se traži tako malo – ono što svakom čovjeku pripada – a tako se dugo čeka da se ta čežnja i obveza ostvare na putu mira i pomirbe, koji se, čini se, još ne nazire. Prije zajedničke molitve za duše svih pokojnika predvoditelj vjerskog obreda umirovljeni biskup iz Novog Mesta mons. Andrej Glavan u pratnji župnika otišao je do kosturnice i blagoslovio posmrtne ostatke žrtava. Potom je okupljenima, i žrtvama i živima, uputio riječi utjehe, vjere i nade.

Izložba kolača u Đurđevcu

TEKST:
ANKICA PAVELIĆ

SEKCIJA RUČNIH RADOVA »RUŽA HRVATSKA«, odnosno članice Hrvatskoga društva Ljubljana i ove su godine uspješno sudjelovale na tradicionalnoj Picokijadi u Đurđevcu u lipnju i svojim udjelom obogatile tradiciju izvornih podravskih slastica.

Mirisi domaćih kolača, tradicionalnih pogača i drugih delicija ponovno su ispunili Đurđevac!

Jedna od najposjećenijih i najočekivanijih priredbi Picokijade i ove je godine oduševila brojne posjetitelje bogatstvom okusa, mirisa i tradicije. Vrijedne domaćice iz Hrvatske, Slovenije i Mađarske predstavile su raznovrsne pogače, diganke, zlevanke, prkače i brojne druge autohtone specijalitete, čime se čuvaju recepti koji se prenose s generacije na generaciju.

Kum ovogodišnje izložbe bio je Miroslav Škoro, koji je zajedno s gradonačelnikom Hrvojem Jančijem te saborskim zastupnikom i predsjednikom Gradskog vijeća Grada Đurđevca Željkom Lackovićem kušao izložene kolače i razgledao radove vrijednih izlagača.

Ova jedinstvena izložba nije samo prilika za kušanje tradicionalnih delicija već i za očuvanje kulturne i gastronomske baštine te razmjenu iskustava i običaja među izlagačima i posjetiteljima. Brojni gosti s oduševljenjem su razgledali bogato uređene stolove te uživali u okusima Podravine i susjednih regija. Sekcija Hrvatskoga društva Ljubljana za svoje slastice i sudjelovanje u projektu dobila je priznanje organizatora.

Mediji o karavani »Put prijateljstva«

Karavana »Put prijateljstva« ponovno povezuje Vukovar i Ljubljanu

TEKST:
MILAN PAVELIĆ

VUKOVAR

Ispraćena karavana »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana«

Ispred Grada Vukovara svečano je ispraćena tradicionalna biciklistička karavana »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana«, koja već godinama povezuje hrvatske i slovenske prijatelje te promiče vrijednosti zajedništva, mira i sjećanja na hrvatske branitelje.

Sudionike karavane ispred Grada Vukovara ispratio je Borko Jurčević, voditelj Odsjeka za sport, obrazovanje i branitelje, koji je tom prigodom istaknuo kako ova karavana odavno nadilazi sportski karakter.

– Ovo nadilazi biciklizam. Karavana je postala podsjetnik na ono što su naši branitelji učinili za našu domovinu i na ono čemu danas svjedočimo, ovoj lijepoj i zdravoj tradiciji. Trebamo učiti mlađe generacije kako bi, živeći u sadašnjosti i gradeći budućnost, njegovale vrijednosti za koje su se zalagali hrvatski branitelji, a to su mir, solidarnost, požrtvovnost i međusobno poštovanje – poručio je Jurčević.

Karavana »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana« svojim sudionicima svake godine potvrđuje kako sport može biti snažan promicatelj prijateljstva, zajedništva i očuvanja uspomene na vrijednosti proizašle iz Domovinskog rata, prenoseći ih na mlađe naraštaje.

Grad Vukovar i ove godine pružio je potporu sudionicima te im zaželio sretan put, uspješnu vožnju i siguran dolazak na odredište u Ljubljani.

NAŠICE

Dočekana tradicionalna biciklistička karavana »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana«

Tradicionalnu karavanu »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana« u Našicama je danas dočekao gradonačelnik Krešimir Kašuba uz predsjednika Mjesnog odbora Našice Darka Cerovskog i predstavnike Biciklističkoga kluba Našice. Karavana spaja dva naroda, dva grada heroja te pritom promovira sport, kulturu i gospodarstvo već duge 22 godine, a isto se toliko godina zaustavljaju u našem gradu. I ove smo godine s velikim zadovoljstvom u Našicama dočekali sudionike prijateljske kolone Ljubljana – Vukovar. Posebna mi je čast bila pozdraviti ih i ugostiti te uputiti iskrenu zahvalu gospodinu Milenu Paveliću na golemom trudu

koji ulaže već 22 godine u organizaciju ovog hvalevrijednog projekta. Grad Našice gaji duboku empatiju prema Vukovaru. Jedan od najvažnijih datuma u našoj lokalnoj povijesti iz Domovinskog rata svakako je 27. rujna, kada je 67 našičkih dragovoljaca krenulo u obranu Vukovara. Upravo zbog naših Vukovaraca, ali i očuvanja sjećanja na sve što se dogodilo s ciljem da se to nikada ne ponovi ovo tradicionalno stajanje kolone u Našicama za nas ima iznimno značenje. – rekao je gradonačelnik koji je sudionicima poželio sretan put.

Organizator karavane predsjednik Hrvatskoga društva Ljubljana Milan Pavelić istaknuo je da se u Našicama osjeća kao kod kuće.

Već 22. godinu zaredom predvodim ovu biciklističku karavanu. Naša je ruta standardna – u tri etape prelazimo 500 kilome-

tara, a ove godine sudjeluje 50 ozbiljnih i iskusnih biciklista od kojih svaki iza sebe ima već pet do šest tisuća prevoženih kilometara. Voziti po ovakvoj vrućini nije jednostavno, ali kada čovjek radi nešto s ljubavlju i kada zna da iza njega ostaje trajna vrijednost, sav trud postaje lakši. Posebno nam je drago doći u Našice; toplina ovih ljudi i izniman doček svaki nam put olakšaju sav napor. – rekao je organizator.

Sudionici karavane prije kretanja na sljedeću lokaciju, zajedno s domaćinima,

odali su počast svim poginulim braniteljima paljenjem svijeće i molitvom ispred spomen-obilježja Uskrsla Hrvatska na Trgu dr. Franje Tuđmana u Našicama.

VIROVITICA

Biciklistička karavana »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana« u četvrtak prolazi kroz Viroviticu

Biciklistička karavana »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana«, koju tradicionalno organizira Hrvatsko društvo iz Ljubljane, i ove će godine proći kroz Viroviticu.

Karavanu su pokrenuli Hrvati koji žive u Sloveniji 2003. godine kako bi pokazali svoju povezanost s domovinom, a nadasve gradom herojem – Vukovarom.

Dolazak karavane u Viroviticu predviđen je u četvrtak 25. lipnja oko 17:00 sati. Bicikliste će na Trgu kralja Zvonimira, kod caffe bara The Brick, dočekati domaćini. (virovitica.hr, Foto/ Ilustracija: D. Jagarinec)

BJELOVAR

Bjelovar je bio jedno od važnih odmorišta 22. karavane biciklista »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana«, koju organizira Hrvatsko društvo Ljubljana.

Tridesetak hrvatskih i slovenskih biciklista, zajedno s pratnjama, tijekom trodnevnog putovanja dugog više od 500 kilometara odaje počast svim hrvatskim braniteljima, a posebno braniteljima Vukovara, simbolu hrvatske patnje, otpora i pobjede.

Karavana je u dvorište Gradske uprave Grada Bjelovara stigla oko 9:30 sati, gdje su sudionici napravili predviđenu stanku za odmor i osvježenje prije nastavka puta prema Ljubljani. Domaćini su ih dočekali riječima dobrodošlice i poželjeli im sretan nastavak zahtjevnog putovanja.

Karavanu prijateljstva 2026. u Bjelovar dovodi predsjednik Hrvatskoga društva Ljubljana i voditelj projekta Milan Pavelić, koji je istaknuo kako je ideja o karavani nastala iz želje da se trajno očuva uspomena na žrtvu Vukovara i hrvatskih branitelja.

Ideja se rodila među biciklistima nakon nesretnih događaja i ratnih stanja u Vukovaru. Ne smije se to zaboraviti. Željeli

smo napraviti nešto što će ostati i iza nas te što će se razviti u jednu lijepu stvar. Ova karavana traje već 22 godine – pojašnjava nam Milan Pavelić, koji kaže kako trenutačno imaju 30 biciklista koji sudjeluju u karavani.

Govoreći o sudionicima, Pavelić naglašava kako okosnicu karavane i dalje čine dugogodišnji članovi koji iz godine u godinu nastavljaju voziti ovu zahtjevnu rutu. U znak zahvalnosti za gostoprimstvo Milan Pavelić uručio je predstavniku Grada Bjelovara, Igoru Brajdiću, prigodan poklon – ručni rad s motivom anđela. Drago nam je što smo i ove godine mogli ugostiti karavanu prijateljstva s 30-ak biciklista na putu dugom 500 km. Jedno je od odmorišta i ovdje u srcu županije te mi je drago što možemo promicati vrijednosti Domovinskog rata u suradnji sa sudionicima karavane. Nije im jednostavno niti lako i vidimo da je vruće, ali je najbitnije da sretno stignu – poručuje Igor Brajdić, zamjenik gradonačelnika.

Među sudionicima karavane nalazi se i Bjelovarčanin Štefan Brajković. Nakon kratkog predaha u Bjelovaru sudionici produžuju svoje putovanje prema Ljubljani i nastavljaju tradiciju dugu više od dva desetljeća kojom se kroz sport, zajedništvo i prijateljstvo čuva uspomena na hrvatske branitelje i žrtvu Vukovara.

SEVNICA

Kolesarska karavana Pot prijateljstva tudi letos v Sevnici

Ob praznovanju dneva državnosti Slovenije Sevnico je tudi letos obiskala tradicionalna kolesarska karavana Pot prijateljstva Vukovar–Ljubljana, ki že več kot dve desetletji simbolično povezuje obe državi, Slovenijo in Hrvaško, v duhu povezovanja, prijateljstva in spoštovanja vrednot državnosti obeh sosednjih držav.

Avtor tega prispevka je Posavski obzornik.

GROSUPLJE

Kolesarska karavana Pot prijateljstva Vukovar–Ljubljana tudi letos s postankom v občini Grosuplje

Ob dnevu državnosti Republike Slovenije je tudi letos potekala tradicionalna kolesarska karavana Pot prijateljstva Vukovar–Ljubljana, ki že vrsto let povezuje obe prijateljski državi ter spodbuja vrednote prijateljstva, sodelovanja in medsebojnega spoštovanja.

Približno 30 kolesark in kolesarjev se je na pot iz Vukovarja odpravilo 25. junija, na nekoč hrvaški in še vedno slovenski dan državnosti. Na okoli 500 kilometrov dolgi poti proti Ljubljani so v soboto, 27. junija, pred prihodom v slovensko prestolnico

naredili tudi krajši postanek v Šmarju - Sapu.

Kolesarke in kolesarje sta v Šmarju - Sapu pričakala podžupana Občine Grosuplje Janez Pintar in Matjaž Trontelj. Podžupan Matjaž Trontelj je ob tej priložnosti poudaril, da karavana pomeni lepo gesto prijateljstva in povezovanja med Slovenijo in Hrvaško, udeležencem pa je zaželel varno in uspešno nadaljevanje poti do Ljubljane. Za prijeten sprejem in okrepčilo so poskrbeli tudi člani Prostovoljnega gasilskega društva Šmarje - Sap.

Karavano organizira Hrvaško društvo Ljubljana pod vodstvom predsednika Milana Pavelića. Tradicionalni dogodek je namenjen krepitvi prijateljskih vezi med državama ter spodbuja vrednote miru, sodelovanja, solidarnosti in medsebojnega spoštovanja.

PGD Šmarje - Sap

Piknik **Hrvatskoga društva Ljubljana** u Klečama

TEKST:
MILAN PAVELIĆ

PIKNIK HRVATSKOGA DRUŠTVA LJUBLJANA tradicionalno je godišnje druženje članova i prijatelja društva koje se održava u Sportskom parku Kleče (Avšičeva cesta 70, Ljubljana).

Piknik smo kao i uvijek organizirali u lipnju te je redovito povezan s dočekom biciklističke karavane »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana«. Tako je bilo i ove godine.

Vrijeme je bilo naklonjeno organizatoru pa je i ozračje među prisutnima bilo vrlo pozitivno i ugodno. Članovi društva i gosti imali su priliku za zajedničko druženje i izmjenu iskustava na području rada u društvu i sudjelovanja na projektima izvan društva.

Dolazak biciklističke karavane »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana« svi prisutni doživjeli su s posebnim oduševljenjem. Sudionici karavane, svaki pojedinačno, iznosili su svoje dojmove nakon putovanja dugoga tri dana i prijeđenih 500 kilometara. Član Izvršnog odbora i predstavnik karavane Marinko Barešić i Milan Pavelić podijelili su jubilejnim i ostalim sudionicima karavane sportske pokale za sjećanje na karavanu 2026.

Da bi piknik i ugodno raspoloženje za sve goste bili potpuni i ostali u lijepom sjećanju, pobrinuo se naš dobri i nezamjenjivi Nikica Perković sa svojom ekipom.

Ponovno bih želio podsjetiti na skroman odziv članova Hrvatskoga društva Ljubljana, ali vjerujem da će se i to uskoro promijeniti.

Vidimo se u lipnju 2027.!

Radionice sa slamom
od 6. do 11. srpnja 2026. na XV. Seminaru bunjevačkog stvaralaštva u Tavankutu

Tavankut – misto di sunce grli Bačku

TEKST:
ANKICA PAVELIĆ

NA OVOGODIŠNJEM XV. SEMINARU bunjevačkog stvaralaštva sudjelovale su članice sekcije ručnih radova »Ruža hrvatska« Hrvatskoga društva Ljubljana Andreja Malnar, Ankica Pavelić, Nadja Štucin i Cilka Erjavec, i to na slamarskim radionicama. Seminar je ove godine obilježio mali jubilej – 15 godina neprekidnog rada, učenja i posvećenosti očuvanju tradicijske kulture i baštine Hrvata Bunjevaca iz okolice Subotice. Organizator seminara je Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Tema seminara bila je Dužijanca (žetvene svečanosti i običaji kojima bunjevački Hrvati izražavaju zahvalnost za žetvu).

Seminar se održava u Tavankutu, autentičnom prostoru u kojem bunjevački Hrvati i danas žive svoju tradiciju. Tamo se običaji, nošnja, pjesma i zajedništvo ne ču-

vaju samo kao uspomena nego se žive svakodnevno.

Kroz radionice, predavanja i zajednički rad polaznici Seminara imaju priliku učiti na izvornom mjestu, u neposrednom doticaju s ljudima i prostorom.

U zajedničkom radu i druženju produbljuje se razumijevanje Dužijance kao slojevitog tradicijskog, životnog i identitetskog običaja bunjevačkih Hrvata, koji povezuje rad, vjeru, zajednicu i zahvalnost.

Dolazak u Tavankut nije samo sudjelovanje na Seminaru nego svjesni dolazak na prostor žive baštine gdje se identitet čuva, prenosi i živi iz generacije u generaciju. U godini malog jubileja XV. Seminar bunjevačkog stvaralaštva potvrđuje svoju ulogu mjesta susreta znanja, iskustva i žive tradicije kao trajni zalog budućnosti bunjevačke baštine.

Boravak i sudjelovanje na seminaru obogatili su našu sekciju novim tehnikama u ručnim radovima i svaku sudionicu na osobnoj razini. Cijeli boravak i rad ostali su nam u lijepom sjećanju i dogodine opet idemo usavršavati svoje znanje i produbljivati stečena prijateljstva.

Odjeci solidarnosti

Kada zajedništvo nadilazi granice

TEKST:
DAMIR HAUPTMAN

SLIKE:
ARHIVA ZAVODA BURJA

RIMSKE TOPLICE, MJESTO U SLOVENIJI poznato po svojoj povijesti i termalnoj tradiciji, od 17. do 20. rujna 2026. postale su mjesto susreta različitih kultura, generacija i životnih iskustava. Međunarodna konferencija i Festival solidarnosti, održani u sklopu europskoga projekta Odjeci solidarnosti (Solidarity Echoes), okupili su više od 200 međunarodnih i domaćih sudionika iz Slovenije, Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine te Njemačke. Među njima su bili predstavnici kulturnih društava, nacionalnih manjina, nevladinih organizacija, lokalnih zajednica i brojni pojedinci koji svojim djelovanjem pridonose povezivanju ljudi i razvoju civilnoga društva.

Projekt je organizirao i koordinirao Kulturno obrazovni zavod Burja iz Rimskih Toplica uz financijsku potporu programa Europske unije CERV (Citizens, Equality, Rights and Values). U njegovoj provedbi sudjelovali su partneri Grad Đurđevac iz Hrvatske, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo Matija Gubec iz Tavankuta u Srbiji, Grad Bijeljina iz Bosne i Hercegovine te organizacija Südost Europa Kultur e. V. iz Berlina u Njemačkoj. Zajednički cilj bio je potaknuti solidarnost, aktivno građanstvo, međukulturni dijalog i dugoročno povezivanje europskih lokalnih zajednica.

Važnu ulogu u provedbi događaja imali su i članovi Hrvatskoga društva Ljubljana. Aktivno su sudjelovali u panelnim raspravama, kreativnim radionicama i festivalskom programu, a u vlastitom su paviljonu predstavili djelovanje društva, kulturnu baštinu i različite tehnike tradicionalnih ručnih radova. Njihovo sudjelovanje bilo je prilika za razmjenu iskustava, upoznavanje novih ljudi te uspostavljanje kontakata i prijateljstava koji mogu postati temelj buduće suradnje.

Središnja tema konferencije bila je solidarnost u suvremenoj Europi, promatrana kroz različite društvene, kulturne i životne okolnosti. Posebna pozornost bila je posvećena uključivanju ranjivih skupina, položaju nacionalnih manjina, aktivnom građanstvu i ulozi lokalnih zajednica u stvaranju otvorenijeg društva. Sudionici su razgovarali o tome kako poticati među-

sobno razumijevanje, smanjivati predrasude i stvarati uvjete u kojima različitosti postaju prednost, a ne prepreka zajedničkom životu.

Konferencijski program okupio je predstavnike akademske zajednice, lokalne samouprave, kulturnih organizacija i civilnoga društva. Među govornicima bili su profesorica dr. Petra Roter s ljubljanskoga Fakulteta za društvene znanosti, koja je govorila o manjinskim pitanjima i društvenoj uključenosti, te alpinist Jože Knez, koji je kroz vlastita iskustva iz zahtjevnih i ekstremnih situacija približio značenje solidarnosti, povjerenja i međusobne pomoći. Sudionike je pozdravio i gradonačelnik Općine Laško Marko Šantej, a predstavnici slovenskoga političkog života svoje su poruke solidarnosti uputili putem videopriloga.

Posebnu vrijednost raspravama dala su iskustva predstavnika različitih nacionalnih i kulturnih zajednica. Iako dolaze iz različitih država i društvenih okolnosti, mnogi se susreću sa sličnim izazovima: očuvanjem kulturnog identiteta, uključivanjem mladih, međugeneracijskim prijenosom znanja i poticanjem aktivne suradnje građana. Razmjena iskustava pokazala je koliko važnu ulogu imaju kulturna društva i nevladine organizacije, osobito u manjim sredinama, gdje često predstavljaju središte društvenog i kulturnog života.

Uz konferencijski dio, Festival solidarnosti ponudio je bogat kulturni i kreativni program. Predstavljanja partnerskih organizacija, kulturni nastupi, izložbeni prostori i praktične radionice omogućili su sudionicima da neposredno upoznaju običaje, tradicije i različite oblike stvaralaštva. Posebno zanimanje privukle su aktivnosti povezane s tradicijskim rukotvorinama i kulturnom baštinom, u kojima su posjetitelji mogli i sami sudjelovati.

Tijekom četiri dana službeni konferencijski program isprepletao se s brojnim neformalnim susretima. Razgovori započeti za vrijeme panelnih rasprava nastavljali su se uz zajedničke obroke, kulturne aktivnosti i večernja druženja. Takvi trenutci omogućili su neposrednije upoznavanje ljudi, razmjenu osobnih priča i stvaranje odnosa koji nadilaze uobičajene okvire međunarodnih projekata. Sudionici su otkrivali sličnosti između svojih zajednica i upoznavali različite pristupe rješavanju društvenih izazova.

Zanimljivo je bilo povezivanje hrvatskih zajednica iz Slovenije, Srbije te Bosne i Hercegovine s predstavnicima organizacija iz Hrvatske i Njemačke. Različita iskustva života u manjinskim zajednicama, očuvanja jezika i tradicije te djelovanja kulturnih društava otvorila su prostor za razmjenu ideja. Istodobno je susret omogućio povezivanje s organizacijama koje se bave uključivanjem, međukulturnim obrazovanjem, volontiranjem i društvenom solidarnošću. Pokazalo se da zajedničke vrijednosti mogu povezivati ljude iz vrlo različitih kulturnih i društvenih sredina.

Jedan od važnih rezultata konferencije bilo je potpisivanje zajedničke inicijative za nastavak suradnje, kojom su partnerske organizacije izrazile spremnost za daljnje povezivanje, razmjenu iskustava i razvoj novih aktivnosti. Takav dogovor važan je korak prema stvaranju trajnije mreže suradnje koja može povezivati lokalne zajednice i nakon završetka projekta. Posebno su vrijedni neposredni kontakti, jer upravo iz osobnih poznanstava često nastaju nove ideje, zajedničke inicijative i buduća partnerstva.

Četiri dana u Rimskim Toplicama pokazala su solidarnost, vrijednost koja se ostvaruje kroz svakodnevne odnose, međusobno poštovanje, otvorenost i spremnost za zajedničko djelovanje. Susreti ljudi različitih kultura, jezika i generacija potvrdili su koliko je važno stvarati prostore u kojima se svatko može osjećati prihvaćeno i ravnopravno uključeno.

Za Hrvatsko društvo Ljubljana Odjeci solidarnosti bili su još jedna potvrda vrijednosti aktivnog sudjelovanja u međunarodnim projektima. Osim novih iskustava i mogućnosti budućeg djelovanja, članovi su ponijeli lijepe uspomene, nova poznanstva i prijateljstva te osjećaj pripadnosti široj zajednici ljudi koji, unatoč različitim jezicima, kulturama i životnim putovima, dijele slične vrijednosti.

Upravo u tome leži najveća vrijednost solidarnosti. Ne u tome da smo svi jednaki, nego u spremnosti da prihvatimo različitosti, učimo jedni od drugih i zajedno stvaramo društvo u kojem ima mjesta za svakoga.

30. obljetnica Saveza hrvatskih društava u Sloveniji i 14. Sabor hrvatske kulture

IZVOR:
VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE U REPUBLICI SLOVENIJI

U LJUBLJANI JE 19. RUJNA 2026. održan 14. Sabor hrvatske kulture u Sloveniji, u sklopu kojeg je obilježena i 30. obljetnica postojanja Saveza hrvatskih društava u Sloveniji. Na svečanosti su sudjelovali brojni uzvanici iz Republike Hrvatske i Republike Slovenije, među kojima Dario Magdić, zamjenik državnoga tajnika Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i izaslanik predsjednika Vlade Andreja Plenkovića, veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Sloveniji Boris Grigić, koji je sudjelovao i kao osobni izaslanik ministra vanjskih i europskih poslova Gordana Grlića Radmana, državna tajnica u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Republike Slovenije Tamara Weingerl Požar, predstavnici hrvatskih i slovenskih institucija te hrvatskih društava iz cijele Slovenije.

U svom govoru Dario Magdić istaknuo je važnost Saveza u očuvanju hrvatskog identiteta i povezanosti Hrvata u Sloveniji s domovinom te kontinuiranu potporu Republike Hrvatske hrvatskoj zajednici, uključujući kupnju prostora za Hrvatski kulturni centar u Ljubljani.

Veleposlanik Boris Grigić istaknuo je kako 30 godina djelovanja Saveza predstavlja značajnu obljetnicu, imajući u vidu razdoblje nakon osamostaljenja dviju država, tijekom kojega su hrvatska društva predano radila na očuvanju hrvatske tradicije, običaja i identiteta. Pritom je posebno naglasio kako prisutnost Hrvata na području današnje Slovenije seže mnogo dalje u prošlost, i više od 300 godina. Upravo zbog te povijesne ukorijenjenosti Republika Hr-

vatska i njezine institucije traže od Republike Slovenije da Hrvatima prizna status autohtone nacionalne manjine.

Predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji Đanino Kutnjak osvrnuo se na trideset godina rada Saveza, istaknuvši važnost očuvanja hrvatskog jezika, kulture i identiteta, osiguravanja odgovarajućih prostora za djelovanje i daljnjeg zalaganja za priznavanje statusa nacionalne manjine.

Svi govornici zahvalili su svim hrvatskim društvima i njihovim članovima na ustrajnom radu na očuvanju hrvatskoga jezika, kulture i običaja i izrazili želju za još snažnijim povezivanjem zajednice i aktivnijim uključivanjem mladih kako bi hrvatski identitet, kultura i zajedništvo među Hrvatima u Sloveniji nastavili živjeti i jačati i u budućnosti.

U kulturnom dijelu programa predstavila su se hrvatska društva iz različitih krajeva Slovenije pjesmom, plesom i narodnim nošnjama, svjedočeći bogatstvu i raznolikosti hrvatske kulturne baštine.

MOLIZAIKO

TEKST:
HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

TRADICIONALNI SUSRET DOMOVINSKE HRVATSKE i moliških Hrvata u Italiji »Molizaiko« održan je jubilarni deseti put u Kruču, u talijanskoj pokrajini Molise, u listopadu 2026. Događaj redovito okuplja predstavnike hrvatskih institucija kako bi moliška hrvatska zajednica dobila potrebnu logističku, financijsku i političku podršku iz domovine te očuvala svoj status priznate jezične manjine.

Susret su organizirale Udruga »Jedna musika« iz Kruča i Udruga Hrvatsko-talijanski mozaik Rim, uz sudjelovanje uzvanika iz Hrvatske, Italije, Vojvodine i Hrvatskoga društva Ljubljana iz Slovenije.

U ime Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske okupljenima se obratio Dario Magdić, zamjenik državnoga tajnika Zvonka Milasa, a događaju je nazočila i voditeljica Odjela za kulturu Hrvatske matice iseljenika Lucija Starčević.

Ovogodišnji »Molizaiko« posebno je obilježio susret moliških i bačkih Hrvata. Članovi HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta predstavili su kulturnu baštinu bačkih Hrvata, potvrđujući da različiti običaji, govori i povijesna iskustva obogaćuju zajednički hrvatski kulturni mozaik.

Razglednice iz Dalmacije – večer kulture, tradicije i zajedništva u Ljubljani

TEKST:
MILAN PAVELIĆ

HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA poziva sve ljubitelje hrvatske kulture, umjetnosti i tradicije na posebnu kulturnu večer pod nazivom **»Razglednice iz Dalmacije«**, koja će se održati 19. prosinca 2026. u 18.00 sati u Ljudskom domu Šentvid u Ljubljani. U sklopu projekta »Oder raznolikosti«, koji sufinanciraju Ministarstvo kulture Republike Slovenije i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, priprema se večer posvećena bogatoj kulturnoj baštini Dalmacije, njezinoj umjetnosti, poeziji, glazbi i prepoznatljivim okusima. Posjetitelji će imati priliku doživjeti duh dalmatinskoga podneblja u blagdanskom ozračju, ispunjenom toplinom, radošću i zajedništvom.

Program će publiku povesti na svojevrsno putovanje dalmatinskom obalom, od Zadra do Dubrovnika, otkrivajući ljepotu, raznolikost i bogatu tradiciju toga kraja. Kroz umjetničke i kulturne sadržaje predstavit će se posebnosti Dalmacije, njezini običaji, stvaralaštvo i način života. Poseban glazbeni gost večeri bit će **Branko Medak**, jedan od najprepoznatljivijih glasova Dalmacije, čija će izvedba zasigurno pridonijeti posebnom ugođaju susreta. Uz glazbu i umjetnost posjetitelji će moći upoznati i dalmatinsku gastronomsku tradiciju, njezine karakteristične okuse i mirise, koji su neizostavan dio identiteta toga podneblja.

Događanje je zamišljeno kao susret kulture, prijateljstva i druženja, ali i kao prilika za očuvanje i predstavljanje hrvatske kulturne baštine u slovenskom prostoru. Hrvatsko društvo Ljubljana ovim programom želi povezati ljude, potaknuti međukulturni dijalog te približiti bogatstvo dalmatinske tradicije svima koji je vole i žele bolje upoznati. U blagdanskom duhu, uz pjesmu, umjetnost i druženje, večer će biti prilika za stvaranje novih uspomena i njegovanje zajedništva. Ulaz je slobodan, a organizatori srdačno pozivaju sve zainteresirane da im se pridruže 19. prosinca u 18.00 sati u Ljudskom domu Šentvid, na adresi Prušnikova 99 u Ljubljani.

Ljudevit Gaj,
hrvatski jezikoslovac, političar, novinar i pisac

TEKST:
DRAŽEN KRAJCAR,
POVIJEST

VOĐA HRVATSKOG NARODNOG PREPORODA, ilirac, jezikoslovac, književnik i političar Ljudevit Gaj rodio se 8. srpnja 1809. u Krapini. Studirao je u Beču, Grazu i Pešti, a doktorirao u Leipzigu. Još za vrijeme studija izdao je knjižicu »Kratka osnova hrvatsko-slavenskoga pravopisanja«, u kojoj je reformirao hrvatski pravopis prema češkom uzoru. Ovaj revolucionarni pravopisni pothvat uskoro su prihvatili Hrvati, ali dijelom i Slovenci, Srbi i Crnogorci. Valja napomenuti da je prihvaćanje Gajevog jedinstvenog pravopisa bio najvažniji korak hrvatskoga nacionalnog preporoda jer do tada u cijeloj Europi, najvjerojatnije, nije bilo zemlje u kojoj se rabilo toliko narječja kao u Hrvatskoj. Slobodno možemo reći da je Ljudevit Gaj najzaslužniji što danas govorimo štokavski i što pišemo slova č, š, ž, ć i đ.

Gaj je 1832. u Zagrebu okupio skupinu mladih ljudi, kojoj se od starijih pridružio grof Janko Drašković, koja je počela planirati kulturno, znanstveno, prosvjetno i gospodarsko uzdizanje Hrvatske po uzoru na razvijenije europske zemlje. Pod ilirskim imenom u širem smislu imali su program kulturnoga povezivanja južnih Slavena, a u užem smislu ujedinjavanja hrvatskih zemalja. Na oblikovanje Gajeve hrvatske i slavenske ideologije, koju je s vremenom mijenjao i dograđivao, uvelike su utjecali teorija o ilirskom podrijetlu južnih Slavena, legenda o braći Čehu, Lehu i Mehu koja je stvarala sliku slavenskoga jedinstva.

Godine 1835. Gaj pokreće novine »Danicza Horvatzka, Slavonzka y Dalmatinzka«, koje će uskoro preimenovati u »Danicu ilirsku«, u kojima propagira ideju ilirizma.

Njegova ideja pokazala se neostvarivom jer su uz ilirski pokret pristali samo Hrvati (uz iznimku Slovenca Stanka Vraza), a već 1843. godine kralj je zabranio uporabu ilirskog imena. Nakon toga gasi se ilirski zanos i njegovi se prvaci vraćaju u hrvatske okvire, a Gajeve novine mijenjaju ime u »Narodne novine« i Gaj gubi vodeću ulogu u narodnom preporodu. Ponovno je imao znatnu ulogu u političkom životu u revolucionarnoj 1848. godini, kada je vodio Narodnu skupštinu Trojedne Kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije. Surađivao je s banom Jelačićem, ali nakon afere u kojoj ga je bivši srpski knez Miloš Obrenović optužio da je u njega iznudio novac i preuzeo ga u banovo ime, njegova se politička karijera naglo ugasila, iako mu krivnja nikada nije dokazana. Nakon afere napuštaju ga i najvjerniji suradnici.

Ljudevit Gaj u Zagrebu je utemeljio tiskaru, a bavio se i književnošću. Njegova pjesma »Još Hrvatska ni propala« postala je nacionalnom budnicom i simbol otpora prema Mađarima i Habsburgovcima. Ambiciozno povijesno djelo »Dogodovština Ilirije velike« ostalo je nedovršeno i neobjavljeno.

Ljudevit Gaj preminuo je 1872. godine u Zagrebu i pokopan je na groblju Mirogoj.

Čuvajmo korijene:
Zašto je učenje hrvatskog jezika u Sloveniji zalog našeg identiteta

TEKST:
MILA VUJEVIĆ

ŽIVOT U SLOVENIJI MNOGIM JE HRVATIMA donio nove prilike, radna mjesta i prijateljstva. Međutim, svakodnevni život u novoj sredini nosi sa sobom i tihi izazov – onaj koji polako i gotovo neprimjetno mijenja ono najdublje u nama. Utjecaj slovenskog jezika među Hrvatima u Sloveniji snažan je i sveprisutan: od jutarnje kave na poslu, preko trgovina, sve do obiteljskih razgovora u kojima se slovenske riječi sve češće upliću u hrvatske rečenice.

Često se mijenja i izgovaranje hrvatskih riječi pod utjecajem slovenske melodije rečenice (intonacije) i otvorenijeg ili zatvorenijeg izgovora glasova – poput slovenskih samoglasnika, otvorenog i zatvorenog e ili o, te specifičnog ritma rečenice gdje se gube naglasci na koje su Hrvati navikli u zavičaju.

Kada primijetimo da zaboravljamo izraze iz rodnog kraja ili da se hrvatski oblik izraza gubi pred slovenskim, moramo se zapitati: **što gubimo kada gubimo svoj jezik?**

Jezik nije samo komunikacija – jezik je dom

Jezik naših roditelja, djedova i baka nije tek sredstvo za razmjenu informacija. U njemu su pohranjene naše najdublje emocije, djetinjstvo, pjesme, šale i način na koji doživljavamo svijet.

– **Identitet koji se ne briše:** Biti Hrvat u Sloveniji ne znači odreći se nove sredine u kojoj živimo, već ponosno nositi svoje hrvatske korijene. Poštovanje prema slovenskoj kulturi i jeziku ne isključuje ljubav prema vlastitom – naprotiv, pravo bogatstvo leži u dvojezičnosti, ali uz jasnu svijest o tome odakle potječemo.
– **Dar našoj djeci:** Djeca uče promatrajući nas. Ako mi s ponosom i čistim izražavanjem koristimo hrvatski jezik u obitelji, prenosimo im neprocjenjiv dar. Djeca odrasla u dvojezičnom okruženju s lakoćom mogu svladati oba jezika, a očuvanjem materinskog jezika darujemo im dublje razumijevanje vlastitog nasljeđa i lakše povezivanje s rodbinom u domovini.
– **Borba protiv tihe asimilacije:** Asimilacija rijetko dolazi preko noći ili silom; ona se događa polako, kroz propuštene prilike za razgovor, kroz lijenost u izražavanju i prihvaćanje »lakšeg puta«. Čuvanje jezika čin je svjesnog izbora i osobnog dostojanstva.

Kako sačuvati hrvatski jezik u svakodnevnom životu?

Očuvanje materinskog jezika u tuđoj sredini ne zahtijeva velika odricanja, već male, svakodnevne navike:

1. **Govorite ponosno kod kuće:** Neka vaša kuća bude oaza hrvatske riječi. Nema potrebe za miješanjem jezika unutar obiteljskog kruga.
2. **Čitajte i slušajte na hrvatskom:** Iskoristite prednosti interneta – čitajte hrvatske portale, knjige, slušajte glazbu i gledajte podkaste ili televizijske emisije koje vas povezuju s domovinom.
3. **Povežite se sa zajednicom:** Posjetite hrvatske udruge, kulturna društva i crkvene zajednice u Sloveniji. Druženje s ljudima koji dijele istu sudbinu najbolji je lijek protiv zaborava.
4. **Učite djecu s radošću:** Potaknite ih da pišu i čitaju na hrvatskom, upišite ih u

dopunske škole hrvatskoga jezika te razgovarajte s njima o hrvatskim tradicijama i običajima.

Budimo ponosni na svoju baštinu. Govorimo slovenski s poštovanjem u slovenskom društvu, ali čuvajmo i njegujmo hrvatsku riječ kao najvrjedniji biser koji smo ponijeli sa sobom. Jer **narod živi dok mu živi jezik**.

Vrlo česte pogreške u izboru padeža kod govornika hrvatskoga jezika – i u Hrvatskoj, ne samo u Sloveniji

Umjesto oblika za vokativ upotrebljava se oblik za nominativ.	U muškim imenima, npr. Petar, Ivan, Filip umjesto **pravilnoga Petre, Ivane, Filipe**. U muškim prezimenima, npr. Poštovani gospodine Jurić, Kovačić, Perić umjesto **pravilnoga Poštovani gospodine Juriću, Kovačiću, Periću**.
Umjesto oblika za nominativ upotrebljava se oblik za akuzativ.	Ja sam mu kćer. umjesto **pravilnoga Ja sam mu kći**. Ili Ona mu je mater. umjesto **pravilnoga Ona mu je mati**.
Umjesto oblika za akuzativ upotrebljava se oblik za nominativ.	Upoznao sam njezinu kći. umjesto **pravilnoga Upoznao sam njezinu kćer**.
Umjesto dativa upotrebljava se genitiv.	Nasuprot mame i tate umjesto **pravilnoga nasuprot mami i tati**.
Umjesto oblika za dativ upotrebljava se oblik za akuzativ.	Koga on to laže. umjesto **pravilnoga Komu on to laže**.
Umjesto oblika za nominativ (kod neživog) u akuzativu odnosnih zamjenica upotrebljava se oblik za genitiv.	Buketić kojeg poklanja. umjesto **pravilnoga Buketić koji poklanja**., Recept kojeg je napisao. umjesto **pravilnoga Recept koji je napisao**.
Umjesto oblika za nominativ (kod neživog) u akuzativu se upotrebljava oblik za genitiv.	Ovaj puta će vam biti oprošteno. umjesto **pravilnoga Ovaj put će vam biti oprošteno**.
Umjesto oblika za instrumental upotrebljava se oblik za akuzativ.	Izgubio je volju za život. umjesto **pravilnoga Izgubio je volju za životom**.

